

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Kur ir kaip>Išlaidos

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([de](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

vokiečių

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Išlaidos

Vokietija

Šiame puslapyje pateikiama informacija apie teisinės išlaidas Vokietijoje.

Šeimos teisė. Santuokos nutraukimas

Šeimos teisė. Vaikų globa

Šeimos teisė. Išlaikymas

Komercinė teisė. Sutartys

Komercinė teisė. Atsakomybė

Teisės specialistų užmokesčio reguliavimo sistema**Advokatai**

Vokietijoje yra viena advokato profesija (*Rechtsanwalt*), o skirtumo tarp teisininkų, advokatų padėjėjų ir advokatų nėra.

Vokietijoje advokatų užmokeskis mokamas pagal Atlygio advokatams įstatymą (*Rechtsanwaltsvergütungsgesetz*) (RVG) arba remiantis laisvai sudarytomis sutartimis. Laisvas sutartis visada galima sudaryti kaip alternatyvą teisės aktuose nustatytiems mokesčiams. Tačiau būtina laikytis Federalinio advokato kodekso (*Bundesrechtsanwaltsordnung*) (BRAO) 49b § straipsnio ir Atlygio advokatams įstatymo 3a–4b §§ straipsnio nuostatų. Visų pirma jei advokatas atstovauja klientui teisme, sutartas užmokeskis negali būti mažesnis nei numatytas įstatyme. Bet kuriuo metu galima susitarti dėl didesnio atlygio nei numatytas įstatyme.

Prie RVG (RVG I priedas) pridėjame **atlygio sąrašę** nustatytas **fiksuotas užmokeskis** arba **užmokesčio intervalai**, kurie taikomi atskirai veiklai. Mokesčio dydis paprastai nustatomas remiantis **reikalavimo verte**. Reikalavimo verte pagrįsti užmokesčio intervalai atspindi didžiausius ir mažiausius mokėtino užmokesčio įkainius. Dabartiniai užmokesčio dydžiai, pagrįsti reikalavimo verte, nustatyti užmokesčio lentelėje (RVG 2 priedas). Kiekvienu atveju dėl atitinkamo užmokesčio, remiantis nustatytu privalomu intervalu, turi būti nusprendžiama *ex aequo et bono*, atsižvelgiant į visas aplinkybes, visų pirma į susijusio darbo apimtį ir sudėtingumą, bylos svarbą ir kliento pajamas bei finansines aplinkybes. Jeigu advokatui kyla konkrečių su atsakomybe susijusių rizikų, į tai taip pat galima atsižvelgti vertinant jo užmokesčių. Užmokesčio intervalai, įskaitant teisės aktuose nustatytas didžiausias ir mažiausias sumas, taikomas įvairiose specialiose srityse, visų pirma baudžiamosiose bylose ir socialinės teisės bylose.

Antstoliai

Antstoliai (*Gerichtsvollzieher*) taiko tik **Antstolių išlaidų įstatyme** (*Gerichtsvollzieherkostengesetz*) (GvKostG) numatytą užmokesčių. Už kiekvieną antstolio atliktą veiksmą nustatomas **konkretus užmokeskis**.

Nustatytosios išlaidos**Nustatytosios civilinio proceso išlaidos****Nustatytosios civilinio proceso šalių išlaidos**

Paprastai teismui mokamas **teismo mokeskis**, apskaičiuotas remiantis **reikalavimo verte**. **Civilinėse bylose** mokeskis nustatytas **Teismo išlaidų įstatyme** (*Gerichtskostengesetz*) (GKG) ir **Teismo išlaidų (šeimos bylose) įstatyme** (*Gesetz über Gerichtskosten in Familiensachen*) (FamGKG). Mokesčių dydžiai nustatyti išlaidų sąrašę (atitinkamo įstatymo 1 priedas). Mokesčiai pagal reikalavimo vertę išdėstyti mokesčių lentelėje (atitinkamo įstatymo 2 priedas). Įprastose civilinėse bylose ir su šeimos ginčais susijusiose bylose, visų pirma išlaikymo bylose, mokesčio koeficientas yra **3,0**. Santuokos bylose koeficientas yra **2,0**, o su vaikais susijusiose bylose, įskaitant tėvų globą ir bendravimą, mokesčio koeficientas yra **0,5**. Bylos vertė nustatoma taip:

Santuokos bylose bylos vertė nustatoma teismo nuožiūra remiantis kiekvienos bylos konkrečiomis aplinkybėmis, visų pirma atsižvelgiant į bylos mastą ir svarbą ir sutuoktinių santykinę pajamą ir turtą. Pajamos apskaičiuojamos abiejų sutuoktinių grynąsias pajamas padidinant tris kartus. Paprastai teismas nustato tris kartus didesnę bylos vertę nei grynosios pajamos.

Su šeimos ginčais susijusiose bylose vertė paprastai priklauso nuo reikalavimo sumos. **Išlaikymo bylose** vertė grindžiama išlaikymo išmokomis, kurias bus prašoma mokėti per artimiausius vienus metus. Apskaičiuojant išlaikymo dydį, taip pat atsižvelgiama į iki prašymo pateikimo dienos atsiradusius įsiskolinimus.

Su vaikais susijusiose bylose, įskaitant tėvų globą ir bendravimą, užmokesčio dydis yra 3 000 EUR.

Nepasiekus susitarimo, **advokato atstovavimo teisme užmokeskis apskaičiuojamas remiantis reikalavimo suma**. Reikalavimo suma paprastai atitinka bylos vertę, kuri nustatoma siekiant išsiaiškinti teismo mokesčių dydį. RVG tiksliai nustatyta, koks dydis taikomas konkretiems mokesčiams ir už kokią procedūrą. RVG 2 priede mokesčiai išdėstyti pagal reikalavimo sumą. Pirmosios instancijos teisme advokatai paprastai gauna **teismo mokesčių**, kuris yra **1,3** karto didesnis už taikomą įkainį ir **konsultacijos mokesčių**, kuris yra **1,2** karto didesnis už įkainį. **Sudarius** susitarimą pirmojoje instancijoje, advokatai taip pat gauna **susitarimo mokesčių**, kuriam taikomas **1,0** koeficientas.

Civilinės bylos etapas, kuriame reikia apmokėti nustatytąsias išlaidas

Įprastose civilinėse, išlaikymo ir santuokos bylose teismo mokesčiai sumokami netrukus po to, kai **pareiškiamas ieškinys** arba **pateikiamas prašymas**.

Šeimos bylose mokesčiai turi būti sumokėti bylos **pabaigoje**. Jeigu nesusitarta kitaip, advokatams už paslaugas atlyginama jiems baigus atstovauti byloje. Tačiau jie turi teisę gauti avansą, kaip nustatyta teisės aktuose.

Nustatytosios baudžiamojo proceso išlaidos**Nustatytosios baudžiamojo proceso išlaidos**

Baudžiamosiose bylose teismo išlaidų nereikia mokėti tol, kol nepriimamas galutinis **nuosprendis**. Mokesčio dydis nustatomas remiantis skirta nuobauda, ir svyruoja nuo **140 EUR** iki **1 000 EUR** pirmojoje instancijoje. Advokatai, su kuriais nesusitarta dėl jokio užmokesčio, ir kurie veikia kaip gynėjai baudžiamojoje byloje arba kitų suinteresuotųjų šalių atstovai, turi teisę imti užmokesčių pagal nustatytą sistemą.

Baudžiamosios bylos etapas, kuriame reikia apmokėti nustatytąsias išlaidas

Teismo išlaidas reikia sumokėti **priėmus galutinį nuosprendį**. Jeigu nesusitarta kitaip, advokatams už paslaugas atlyginama pasibaigus jų įgaliojimams.

Tačiau jie turi teisę gauti avansą, kaip nustatyta teisės aktuose.

Nustatytosios išlaidos konstituciniame procese

Nustatytosios konstitucinio proceso šalių išlaidos

Federaliniame Konstituciniame Teisme (*Bundesverfassungsgericht*) nagrinėjamosiose bylose išlaidų nepatiriama, išskyrus nepagrįstus ieškinius (Federalinio Konstitucinio Teismo įstatymo (*Bundesverfassungsgerichtsgesetz*) 34 § straipsnis). Advokato atstovavimas būtinas, jei procesas vyksta Federaliniame Konstituciniame Teisme (Federalinio Konstitucinio Teismo įstatymo 22 § straipsnis).

Konstitucinės bylos etapas, kuriame reikia apmokėti nustatytąsias išlaidas

Išskyrus atvejus, kai susitarta kitaip, atlygis advokatams iš esmės sumokamas **jiems baigus atstovauti byloje**. Tačiau jie turi teisę gauti avansą, kaip nustatyta teisės aktuose.

Teisinių atstovų pateiktina išankstinė informacija

Šalių teisės ir pareigos

Advokatai privalo klientams suteikti **išsamią informaciją ir konsultacijas**, taip pat privalo pasiūlyti savo klientams saugiausias ir mažiausiai rizikingas priemones pageidaujama tikslui pasiekti. Advokatai taip pat privalo atkreipti dėmesį į **bet kokią riziką**, susijusią su byla, kad klientai galėtų priimti išsamią informaciją pagrįstą sprendimą. Informacijos, kuri turi būti pateikta, apimtis priklauso nuo to, kaip advokatas supranta kliento informacijos poreikius.

Advokatai **į savo klientų klausimus privalo pateikti išsamius ir teisingus atsakymus**. Prieš perduodant bylą teismui advokatai privalo išaiškinti bylinėjimosi perspektyvas ir riziką. Tai apima su išlaidomis susijusią riziką ir sėkmingo bylos užbaigimo perspektyvas.

Advokatams taikomi **specialūs įpareigojimai pateikti informaciją** tam tikrais toliau nurodytais atvejais.

Jeigu jų užmokestis pagrįstas **reikalavimo suma**, advokatai prieš pradėdami veikti pagal nurodymus turi pareigą atkreipti dėmesį į šią aplinkybę (Federalinio advokatų kodekso 49b § straipsnio 5 dalis).

Jeigu **sudaromas susitarimas dėl advokato užmokesčio**, advokatai privalo atkreipti dėmesį į tai, kad priteisus išlaidas kompensuojamas bus tik teisės aktuose nustatytas užmokestis (Advokatų užmokesčio įstatymo 3a § straipsnio 1 dalies trečias sakinyss).

Jeigu advokatai su klientu susitaria, kad jiems bus mokamas **nenumatytų atvejų užmokestis**, jie privalo atkreipti kliento dėmesį į tai, kad susitarimas neturi jokios įtakos bet kurioms kitoms išlaidoms, kurias klientas gali būti įpareigotas sumokėti (Advokatų užmokesčio įstatymo 4a § straipsnio 3 dalies antras sakinyss).

Prieš sudarydami sutartį dėl atstovavimo klientui **darbo bylų teisme**, jie privalo atkreipti kliento dėmesį į tai, kad jų išlaidos negražinamos (Darbo bylų teismų įstatymo (*Arbeitsgerichtsgesetz*) 12a § straipsnio 1 dalies antras sakinyss).

Išlaidų nustatymo teisinis pagrindas

Kur galiu rasti informacijos apie išlaidas reglamentuojančius teisės aktus Vokietijoje?

Teisės aktų, susijusių su išlaidomis, tekstus galima gauti knygynuose arba su naujausiomis jų versijomis galima nemokamai susipažinti internete.

Kokiomis kalbomis pateikiama informacija apie išlaidas reglamentuojančius teisės aktus Vokietijoje?

Informacija pateikiama vokiečių kalba.

Kur rasti daugiau informacijos apie išlaidas?

Internetinė informacija apie išlaidas

Su **naujausiomis teisės aktų versijomis** galima susipažinti Federalinės teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerijos (*Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz*) svetainėje. Įvairius teisės aktus, susijusius su išlaidomis, galima atsisiųsti įrašius atitinkamą santrumpą (GKG, FamGKG, GvKostG ir RVG).

Kur rasti informacijos apie vidutinę įvairių procedūrų trukmę?

Federalinė statistikos tarnyba (*Statistisches Bundesamt*) rengia **metinių statistinių duomenų apie teisingumo vykdymą leidinių seriją**. Pavyzdžiui, **10 serijos**

2.1 skyriuje pateikiami duomenys apie **civilinio proceso trukmę visoje Vokietijoje**, kurie suskirstomi pagal atskiras žemes (*Land*) ir aukštesniųjų regioninių teismų (*Oberlandesgericht*) apygardas. Pateikiami atskiri duomenys, pirma, apie vietos teismus (*Amtsgerichte*) ir regioninius teismus (*Landgerichte*), ir, antra, apie aukštesniuosius regioninius teismus, taip pat duomenys apie procesą pirmojoje ir antrojoje instancijoje. Leidiniuose nėra statistinių duomenų apie įvairių rūšių bylų nagrinėjimo trukmę.

Kur rasti informacijos apie vidutinės bendras konkrečios rūšies procedūros išlaidas?

Išsamią informaciją apie **vidutinės tikėtinas civilinio proceso išlaidas**, galima rasti knygoje.

Pridėtinės vertės mokestis

Kur galiu rasti informacijos dėl pridėtinės vertės mokesčio? Kokie dydžiai taikomi?

Teismams ir teismo antstoliams PVM netaikomas. Advokatai taiko 19 proc. PVM. PVM apmokestinama atskirai nuo išlaidų ir jis neįtraukiamas į jų užmokestį.

Teisinė pagalba

Civilinėje teisejoje taikytina pajamų riba

Teisinė pagalba yra prieinama pateikus prašymą bet kuriam asmeniui, kuris, atsižvelgiant į jo asmeninę ar finansinę padėtį, negali sumokėti bylos išlaidų arba gali sumokėti tik dalį išlaidų arba atlyginti jas dalimis. Numatomas teisinis veiksmas arba gynyba turi būti pakankamai perspektyvi ir nebūti nepagrįsta. Tačiau bylos šalys privalo naudoti savo lėšas tiek, kiek tai yra pagrįsta. Priklausomai nuo gaunamų pajamų, šaliai gali būti suteikta teisinė pagalba, kurios **nereikia grąžinti**, arba kuri **turi būti grąžinta dalimis**. Federalinė teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerija parengė lankstinuką, pavadinimu *Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe* („Teisinė konsultacija ir teisinė pagalba“), kuriame pateikiami atsakymai į dažniausiai užduodamus klausimus, įskaitant pavyzdžius.

Kaltinamiesiems baudžiamajame procese taikoma pajamų riba

Pajamų ribos **netaikomos** įtariamiesiems ar kaltinamiesiems baudžiamajame procese. Teisinė pagalba suteikiama remiantis kitais kriterijais.

Nusikaltimų aukoms baudžiamajame procese taikoma pajamų riba

Teisinė pagalba suteikiama atsižvelgiant į **pajamų** ribas. Šios ribos yra lanksčios ir nustatomos pagal numatomas bylos išlaidas ir pareiškėjo (išlaikymo prievolės, būsto išlaidos) socialinę padėtį. Teisinė pagalba taip pat gali būti skiriama nustatant pareigą **ją grąžinti dalimis**.

Kitos sąlygos, susijusios su teisinės pagalbos suteikimu nusikaltimų aukoms.

Tam tikrų sunkių nusikaltimų aukos gali prašyti paskirti joms nemokamai patarėją teisės klausimais, nepaisant šių aukų finansinės padėties.

Kitos sąlygos, susijusios su teisinės pagalbos skyrimu kaltinamiesiems

Teisinė pagalba įtariamiesiems / kaltinamiesiems (teismo paskirto gynėjo skyrimas) teikiama ne pagal pajamų ribas, bet laikantis tam tikrų teisinių **sąlygų**.

Jos visų pirma yra susijusios su nusikaltimo sunkumo laipsniu, tam tikrų teisinių pasekmių grėsme (pvz., draudimas verstis profesija arba guldymas į psichiatrinę arba neurologinę ligoninę), ar kaltinamajam taikomas kardomasis kalinimas arba dėl jo vyksta kardomojo kalnimo procedūra, ar buvo sustabdyti ankstesnio gynėjo įgaliojimai, faktinės ar teisinės situacijos sudėtingumas, arba ar kaltinamasis gali pats gintis.

Nemokamas teismo procesas

Pagal **Socialinių bylų teismų įstatymą** (*Sozialgerichtsgesetz*) (SGG) 183 § straipsnį socialiniuose teismuose (*Sozialgerichte*) nagrinėjamosiose bylose **asmenys, turintys teisę gauti teisinę pagalbą, išlaidų nepatiria** (t. y. apdraustieji asmenys, išmokas gaunantys asmenys, įskaitant maitintojo netekimo išmoką

gaunančius asmenis, neįgalieji ir jų paveldėtojai, jeigu jie teismo procese gali veikti kaip ieškovai ar atsakovai). Ieškovai ir atsakovai, kurie nepatenka į SGG 183 § straipsnyje išvardytas kategorijas, **mokestį** privalo sumokėti pagal **SGG 184 § straipsnį (150 EUR** bylose, kurios nagrinėjamos socialinių bylų teismuose, **225 EUR** bylose, kurios nagrinėjamos regioniniuose socialinių bylų teismuose (*Landessozialgerichte*), **300 EUR** bylose, kurios nagrinėjamos Federaliniame socialinių bylų teisme (*Bundessozialgericht*)). **SGG 197a § straipsnyje** nustatyta nuo šių specialiųjų taisyklių leidžianti nukrypti nuostata, pagal kurią išlaidos, paprastai mokamos pagal Teismų išlaidų įstatymą, taikomos ir socialinių teismų bylose, jeigu nei ieškovas, nei atsakovas byloje nepriklauso **SGG 183 § straipsnyje** išvardytų asmenų kategorijoms.

Baudžiamajame procese taikomos šios taisyklės: jeigu kaltinamasis išteisinamas arba byla nepasiekia teismo, arba byla kaltinamajam nutraukiama, išlaidos (valstybės išlaidos) bei kaltinamojo būtiniosios išlaidos iš esmės mokamos iš valstybės biudžeto.

Kada byla pralaimėjusi šalis turi atlyginti bylą laimėjusios šalies išlaidas?

Pralaimėjusi šalis privalo sumokėti kitos šalies išlaidas tiek, kiek jos buvo būtinos tinkamam baudžiamajam persekiojimui bylinėjimosi tikslais; t. y. **laimėjusios šalies advokato užmokestis ir išlaidos pagal teisės aktus** ir laimėjusios šalies **kelių išlaidos**, įskaitant visas **pajamas, kurios buvo prarastos** dėl dalyvavimo teisme.

Ekspertų užmokestis

Ekspertai, kuriuos **kviečia teismas**, gauna **užmokestį, pagrįstą valandiniu įkainiu**. Užmokestis nustatomas Teismo atlygio ir kompensacijos įstatyme (*Justizvergütungs- und -entschädigungsgesetz*) (JVEG) ir jį sumoka bylos šalys.

Eksperto, kurį **privačiai** pasamdė šalis, siekdama pasirengti **bylinėjimui**, išlaidos **nepriklauso procesinėms išlaidoms**, o jų atlyginimo tvarka nustatoma teismo sprendime. Todėl dėl šių išlaidų reikia pateikti **atskirą prašymą**. Jeigu šalis pasamdė ekspertą, kad jis patartų bylinėjimosi metu, išlaidų atlyginimas priklauso nuo to, ar jis būtinas atitinkamoje byloje. Eksperto, kuris teisme dalyvauja, kad pateiktų įrodymus, išlaidas sumoka pralaimėjusioji šalis arba, jeigu buvo patenkinti ne visi šalių reikalavimai, abi šalys privalo sumokėti savo išlaidų dalį atsižvelgdamos į patenkintų ar nepatenkintų reikalavimų mastą.

Vertėjų raštu ir žodžiu užmokestis

Vertėjai žodžiu ir raštu, kuriuos **kviečia teismas**, gauna užmokestį, kuris taip pat nustatytas JVEG ir jį sumoka bylos šalys. Vertėjams žodžiu atlyginama pagal **valandinį įkainį**, o vertėjams raštu – **pagal eilutę**.

Baudžiamajame procese kaltinamųjų arba suinteresuotųjų šalių vertimo žodžiu ir raštu išlaidos atlyginamos iš valstybės biudžeto, jeigu jos yra būtinos gynybai arba įgyvendinant procesines teises.

Susijusios nuorodos

- Federalinė teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerija
- Vokietijos advokatų asociacijos tarpininkavimo grupė
- Federalinė sutuoktinių taikinimo asociacija
- Federalinė tarpininkavimo asociacija
- Federalinė tarpininkavimo ekonominėse ir profesinėse / darbo bylose asociacija
- Tarpininkavimo centras (CfM)
- Privačiosios bankininkystės ombudsmenas
- Viešosios bankininkystės ombudsmenas
- Vokietijos *Bundesbank* taikinimo valdyba
- Vokietijos kooperatyvinės bankų grupės ombudsmenas
- Privačių pastatų draugijų ombudsmenas
- Regioninių pastatų draugijų ombudsmenas
- Vokietijos medikų asociacijos patariamieji komitetai ir taikinimo valdybos
- Taikinimo judumo klausimais valdyba
- Turistų taikinimo valdyba
- Šiaurės Reino-Vestfalijos vietos transporto taikinimo valdyba
- Privataus sveikatos priežiūros ir globos draudimo ombudsmenas
- Vokietijos federalinės laidojimo namų direktorių asociacijos taikinimo valdyba
- Federalinės tinklo agentūros taikinimo valdyba
- Vokietijos nekilnojamojo turto asociacijos nekilnojamojo turto ombudsmenas
- Pramonės ir prekybos rūmų taikinimo valdybos
- Mokesčių ir premijų konsensuso valdyba
- Vokietijos variklinių transporto priemonių pramonės centrinė asociacija
- Naujausios įstatymų versijos

Susiję dokumentai

Vokietijos šalies ataskaita dėl išlaidų skaidrumo tyrimo (565 Kb)

Paskutinis naujinimas: 06/09/2023
Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Case Study 1 – Family law – Divorce – Germany

In this case study on family law (divorce), Member States were asked to advise the party filing for divorce on litigation costs in the following situations:
Case A – National situation: a couple gets married. Later they separate and agree to a divorce.
Case B – Transnational situation: Two nationals from Member State A marry in Member State A. After the wedding, the couple move to another Member State (Member State B) where they establish their residence. Shortly thereafter, the couple separates, with the wife returning to Member State A and the husband remaining in Member State B. The couple agrees to a divorce. Shortly after her return to Member State A, the wife files for a divorce before the courts of Member State B.

Costs in Germany

Costs for court and appeals

Case study	Court	Appeals
	Initial court fees	Initial court fees

Case A	Depends on income and assets.	Depends on income and assets.
Case B	Depends on income and assets.	Depends on income and assets.

Costs for lawyers

	Lawyer
Case study	
	Average costs
Case A	Depends on income and assets.
Case B	Depends on income and assets.

Costs for witness compensation and pledge or security

	Witness compensation	Pledge or security
Case study		
	Are witnesses compensated?	Does this exist and when and how is it used?
Case A	Yes, but witnesses are not normally required.	No
Case B	Yes, but witnesses are not normally required.	No

Costs for legal aid and other reimbursement

	Legal aid	Reimbursement		
Case study				
	When and under which conditions is it applicable?	Can the winning party obtain reimbursement of litigation costs?	If reimbursement is not total what is percentage in general?	Are there instances when legal aid should be reimbursed to the legal aid organisation?
Case A	Depends on income and assets.	Yes	Half	If the person's income and financial circumstances improve and in the case of payment by instalments.
Case B				

Costs for translation and interpretation

	Translation		Interpretation		Other costs specific to cross-border disputes?
Case study					
	When and under which conditions is it necessary?	Approximate costs?	When and under which conditions is it necessary?	Approximate costs?	Description
Case A					
Case B	At the court's discretion.	Usually EUR 1.55 per 55 keystrokes, plus expenses and turnover tax.	At the court's discretion.	EUR 70 per hour, plus expenses and turnover tax.	Service of documents abroad.

Last update: 08/11/2019

The national language version of this page is maintained by the respective Member State. The translations have been done by the European Commission service. Possible changes introduced in the original by the competent national authority may not be yet reflected in the translations. The European Commission accepts no responsibility or liability whatsoever with regard to any information or data contained or referred to in this document. Please refer to the legal notice to see copyright rules for the Member State responsible for this page.

Case Study 2 – Family law – Custody of children – Germany

In this case study on family law (custody of children), Member States were asked to advise the suing party on litigation costs in the following situations:

Case A – National situation: a couple have lived together unmarried for a number of years. They have a 3-year-old child at the time they separate. A court grants custody of the child to the mother and right of access to the father. The mother sues to limit the father's right of access.

Case B – Cross-border situation where you are a lawyer in Member State A: a couple have lived together unmarried in Member State B for a number of years. They have a child together but separate immediately after the birth of their child. A court in Member State B grants custody of the child to the mother and right of access to the father. The mother and child move to another Member State (Member State A) with the court's authorisation, while the father remains in Member State B. A few years later, the mother takes legal action in Member State A to change the father's right of access.

Costs in Germany

Costs of proceedings at first instance or appeal or for alternative dispute resolution

Case study	Proceedings at first instance	Appeal
	Initial costs of proceedings	Initial costs of proceedings
Case A	EUR 54.00	Appeal: EUR 108.00 Appeal on point of law: EUR 162.00
Case B	EUR 54.00	Appeal: EUR 108.00 Appeal on point of law: EUR 162.00

Lawyer, bailiff and expert fees

Case study	Lawyer		Expert	
	Is there a requirement for legal representation?	Average costs	Is there a requirement to call an expert?	Costs
Case A	No	First instance: EUR 622.00	At the court's discretion	EUR 100.00 per hour, plus expenses and VAT
Case B	No	First instance: EUR 622.00	At the court's discretion	EUR 100.00 per hour, plus expenses and VAT

Cost of covering witnesses' expenses

Case study	Witnesses' expenses	
	Are witnesses entitled to reimbursement of their expenses?	Costs
Case A	Yes	Up to EUR 21 per hour for earnings lost, plus travel and other expenses
Case B	Yes	Up to EUR 21 per hour for earnings lost, plus travel and other expenses

Costs of legal aid and reimbursement of other expenses

Case study	Legal aid	Reimbursement	
	What are the conditions?	Can the prevailing party request the award of litigation costs?	Are there instances where legal aid must be paid back?
Case A	Depending on income and assets	Yes	If the person's income and financial situation improve and in the case of payment by instalments.
Case B	Depending on income and assets	Yes	If the person's income and financial situation improve and in the case of payment by instalments.

Translation and interpretation costs

Case study	Translation		Interpretation		Are there other costs relating to cross-border disputes?	
	When and on what conditions is translation required?	Approximate cost	When and on what conditions is interpretation required?	Approximate cost	Description	Approximate cost
Case A						
Case B	At the court's discretion	In most cases EUR 1.55 per 55 characters, plus expenses and VAT	At the court's discretion	EUR 70 per hour, plus expenses and VAT	Costs of serving documents abroad	

Last update: 08/11/2019

The national language version of this page is maintained by the respective Member State. The translations have been done by the European Commission service. Possible changes introduced in the original by the competent national authority may not be yet reflected in the translations. The European Commission accepts no responsibility or liability whatsoever with regard to any information or data contained or referred to in this document. Please refer to the legal notice to see copyright rules for the Member State responsible for this page.

Case Study 3 – Family law – Maintenance – Germany

In this case study on family law (maintenance), Member States were asked to advise the suing party on litigation costs in the following situations:

Case A – National situation: a couple have lived together unmarried for a number of years. They have a 3-year-old child at the time they separate. The court grants custody of the child to the mother. The only point of disagreement concerns the amount to be paid by the father to the mother for the child's maintenance and upbringing. The mother sues with respect to this.

Case B – Cross-border situation where you are a lawyer in Member State A: a couple have lived together unmarried in Member State B for a number of years. They have a 3-year-old child at the time they separate. A court in Member State B grants custody of the child to the mother. With the agreement of the father, the mother and the child move to live in another Member State (Member State A) where they take up their residence.

The only point of disagreement concerns the amount to be paid by the father to the mother for the child's maintenance and upbringing. The mother sues with respect to this in Member State A.

Costs in Germany

Costs of proceedings at first instance or appeal

Case study	Proceedings at first instance	Appeal
	Initial court fees	Initial court fees
Case A	Depends on amount of maintenance claimed	Depends on amount of maintenance claimed
Case B	Depends on amount of maintenance claimed	Depends on amount of maintenance claimed

Lawyer, bailiff and expert fees

Case study	Lawyer		Bailiff		Expert	
	Is there a requirement for legal representation?	Average costs	Is there a requirement for a bailiff to be involved?	Costs following judgment	Is there a requirement to call an expert?	Costs
Case A	Yes	Depends on amount of maintenance claimed	No	Depends on type of enforcement measure	At the court's discretion	Based on hourly rates. Levels vary according to area of activity, but the maximum rate is EUR 100, plus expenses and VAT
Case B	Yes	Depends on amount of maintenance claimed	No	Depends on type of enforcement measure	At the court's discretion	Based on hourly rates. Levels vary according to area of activity, but the maximum rate is EUR 100, plus expenses and VAT

Cost of covering witnesses' expenses

Case study	Witnesses' expenses	
	Are witnesses entitled to reimbursement of their expenses?	Costs
Case A	Yes	Up to EUR 17 per hour for earnings lost plus travel and other expenses
Case B	Yes	Up to EUR 17 per hour for earnings lost plus travel and other expenses

Costs of legal aid and reimbursement of other expenses

Case study	Legal aid	Reimbursement	
	What are the conditions?	Can the prevailing party request the award of litigation costs?	Are there instances where legal aid must be paid back?
Case A	Depending on income and assets	Yes	If the person's income and financial situation improve and in the case of payment by instalments.
Case B	Depending on income and assets	Yes	If the person's income and financial situation improve and in the case of payment by instalments.

Translation and interpretation costs

Case study	Translation		Interpretation		Are there other costs relating to cross-border disputes?
	When and on what conditions is translation required?	Approximate cost	When and on what conditions is interpretation required?	Approximate cost	Description
Case A					

Case B	At the court's discretion	Generally EUR 1.55 per 55 characters, plus expenses and VAT	At the court's discretion	EUR 70 per hour, plus expenses and VAT	Costs of serving documents abroad
---------------	---------------------------	---	---------------------------	--	-----------------------------------

Last update: 08/11/2019

The national language version of this page is maintained by the respective Member State. The translations have been done by the European Commission service. Possible changes introduced in the original by the competent national authority may not be yet reflected in the translations. The European Commission accepts no responsibility or liability whatsoever with regard to any information or data contained or referred to in this document. Please refer to the legal notice to see copyright rules for the Member State responsible for this page.

Case Study 4 – Commercial law – Contracts – Germany

In these case studies on commercial law (contracts), Member States were asked to advise the seller on the costs of proceedings in the following situations:

Case A – National situation: a company delivers goods worth EUR 20 000. The seller is not paid because the buyer considers that the goods do not correspond to what was agreed.

The seller decides to sue for full payment.

Case B – Cross-border situation: a company based in Member State B delivers goods worth EUR 20 000 to a buyer in Member State A. The contract is written in the language of Member State B and falls under its jurisdiction. The buyer in Member State A refuses to pay because, in their opinion, the goods do not correspond to what was agreed. The seller decides to sue for full payment in Member State A on the basis of the contract entered into with the buyer.

Costs in Germany

Costs of proceedings at first instance or appeal

Case study	Proceedings at first instance	Appeal
	Initial court fees	Initial court fees
Case A	EUR 1 035.00	Appeal: EUR 1 380.00 Appeal on point of law: EUR 1 725.00
Case B	EUR 1 035.00	Appeal: EUR 1 380.00 EUR 1 725.00

Lawyer, bailiff and expert fees

Case study	Lawyer		Bailiff		Expert	
	Is there a requirement for legal representation?	Average costs	Is there a requirement for a bailiff to be involved?	Costs following judgment	Is there a requirement to call an expert?	Costs
Case A	Yes	First instance: EUR 2 231	No	Depends on type of enforcement measure	No	Based on hourly rates. Levels vary according to area of activity, but the maximum rate is EUR 125, plus expenses and VAT
Case B	Yes	First instance: EUR 2 231	No		No	Based on hourly rates. Levels vary according to area of activity, but the maximum rate is EUR 125, plus expenses and VAT

Cost of covering witnesses' expenses

Case study	Witnesses' expenses	
	Are witnesses entitled to reimbursement of their expenses?	Costs
Case A	Yes	Up to EUR 21 per hour for earnings lost, plus travel and other expenses
Case B	Yes	Up to EUR 21 per hour for earnings lost, plus travel and other expenses

Costs of legal aid and reimbursement of other expenses

Case study	Legal aid			Reimbursement		
	When and on what conditions can legal aid be awarded?	When is legal aid awarded in full?	What are the conditions?	Can the prevailing party request the award of litigation costs?	What costs are not eligible for reimbursement?	Are there instances where legal aid must be paid back?
Case A	As a rule no legal aid is awarded to	If the disposable income of the party without		Yes, to the extent that they won		See column 2

	legal persons established outside the EU. General requirements: The party must be in a precarious financial situation (without income or assets), and the legal action must have reasonable prospects of success and must not appear to be vexatious.	income or assets does not exceed EUR 15 after deduction of certain basic allowances received by them or their family members and of housing and heating costs. Legal aid may also be granted in full in other cases, but must be reimbursed by instalments. The amount of the instalment depends on the disposable income.	1. On application (no lawyer required in order to apply) 2. Procedure still ongoing 3. See also column 1.		Costs not essential to their own legal action or defence	
Case B	See case A above	See case A above	See case A above	See case A above	See case A above	See case A above

Translation and interpretation costs

Case study	Translation		Interpretation		Are there other costs relating to cross-border disputes?
	When and on what conditions is translation required?	Approximate cost	When and on what conditions is interpretation required?	Approximate cost	Description
Case A					
Case B	In principle all written submissions to the court and all documentary evidence must be translated. The court may decide that the documents need not be translated if all the judges dealing with the case understand the language in question.	In most cases EUR 1.55 per 55 characters, plus expenses and VAT	The language of the courts is German. It may be decided to dispense with interpretation if all those present have a good command of the foreign language in question.	EUR 70 per hour, plus expenses and VAT	Costs of serving documents abroad

Last update: 08/11/2019

The national language version of this page is maintained by the respective Member State. The translations have been done by the European Commission service. Possible changes introduced in the original by the competent national authority may not be yet reflected in the translations. The European Commission accepts no responsibility or liability whatsoever with regard to any information or data contained or referred to in this document. Please refer to the legal notice to see copyright rules for the Member State responsible for this page.

Case Study 5 – Commercial law – Liability – Germany

In this case study on commercial law (liability), Member States were asked to advise the customer on litigation costs in the following situations:

Case A – National situation: a heating equipment manufacturer delivers a heating appliance to an installer. The installer sells the appliance to a customer and installs it in the customer's house. A fire breaks out shortly afterwards. Each of the parties (manufacturer, installer and end customer) is insured. The cause of the fire is disputed. Nobody wants to compensate the customer.

The customer decides to sue the heating equipment manufacturer, the installer and the insurance company for damages.

Case B – Cross-border situation: a heating equipment manufacturer in Member State B delivers a heating appliance to an installer in Member State C. The installer sells the appliance to a customer and installs it in the customer's house in Member State A. A fire breaks out shortly afterwards. Each of the parties (manufacturer, installer and end customer) is insured by an insurance company in their own Member State. The cause of the fire is disputed. Nobody wants to compensate the customer.

The customer decides to sue the heating equipment manufacturer, the installer and the insurance company in Member State A for damages in that Member State.

Costs in Germany

Costs of proceedings at first instance or appeal

Case study	Proceedings at first instance	Appeal
	Initial court fees	Initial court fees
Case A	Depends on level of damages claimed	Depends on level of damages claimed
Case B	Depends on level of damages claimed	Depends on level of damages claimed

Lawyer, bailiff and expert fees

Case study	Lawyer		Bailiff		Expert	
	Is there a requirement for legal representation?	Average costs	Is there a requirement for a bailiff to be involved?	Costs following judgment	Is there a requirement to call an expert?	Costs
Case A	Yes	Depends on amount of claim	No	Depends on type of enforcement measure	Not required by law – it is up to the court to decide whether an expert is necessary	Based on hourly rates. Levels vary according to area of activity, but the maximum rate is

						EUR 125, plus expenses and VAT
Case B	Yes	Depends on amount of claim	No	Depends on type of enforcement measure	See above	Based on hourly rates. Levels vary according to area of activity, but the maximum rate is EUR 125, plus expenses and VAT

Cost of covering witnesses' expenses

Case study	Witnesses' expenses	
	Are witnesses entitled to reimbursement of their expenses?	Costs
Case A	Yes	Up to EUR 21 per hour for earnings lost, plus travel and other expenses
Case B	Yes	Up to EUR 21 per hour for earnings lost, plus travel and other expenses

Costs of legal aid and reimbursement of other expenses

Case study	Legal aid			Reimbursement		
	When and on what conditions can legal aid be awarded?	When is legal aid awarded in full?	What are the conditions?	Can the prevailing party request the award of litigation costs?	What costs are not eligible for reimbursement?	Are there instances where legal aid must be paid back?
Case A	See case study 4 above	See case study 4 above	See case study 4 above	See case study 4 above	See case study 4 above	See case study 4 above
Case B	See case study 4 above	See case study 4 above	See case study 4 above	See case study 4 above	See case study 4 above	See case study 4 above

Costs of translation and interpretation

Case study	Translation		Interpretation		Are there other costs relating to cross-border disputes?
	When and on what conditions is translation required?	Approximate cost	When and on what conditions is interpretation required?	Approximate cost	Description
Case A					
Case B	See case study 4 above	In most cases EUR 1.55 per 55 characters, plus expenses and VAT	See case study 4 above	EUR 70 per hour, plus expenses and VAT	Costs of serving documents abroad

Last update: 08/11/2019

The national language version of this page is maintained by the respective Member State. The translations have been done by the European Commission service. Possible changes introduced in the original by the competent national authority may not be yet reflected in the translations. The European Commission accepts no responsibility or liability whatsoever with regard to any information or data contained or referred to in this document. Please refer to the legal notice to see copyright rules for the Member State responsible for this page.